

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1920 kl. 3 e. m.

*Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 7,
i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl.
Maj:t angående förslag till lag om pantlånerörelse.*

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 295, har herr Hage hemställt, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta och för riksdagen framlägga sådant förslag till lag angående pantlånerörelsens ordnande i vårt land, att denna rörelse må utslutande handhavas av kommunerna själva och icke som näringsfång få bedrivas av enskilda personer eller bolag».

Motionen.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Nu gällande förordning angående idkande av pantlånerörelse är av den 28 maj 1918. Dessförinnan reglerades denna verksamhet genom kungl. kungörelsen av den 7 november 1884. Förordningen av 1918 tillkom närmast i syfte att undanröja vissa uppenbara missförhållanden, särskilt att hindra pantlånare att driva affärer med minderåriga och med berusade personer. Varken kungörelsen av 1884 eller det Kungl. Maj:ts förslag, som ligger till grund för nu gällande förordning, avsåg dock sådan pantlåneanstalt, som i vederbörlig ordning inrättats av kommun. Polismästaren och magistraten i Uppsala, som jämte andra yttrat sig i ärendet, hade emellertid framhållit önskvärdheten av att en blivande lagstiftning finge tillämpas jämväl på av kommun inrättad pantlåneanstalt. Lagutskottet, som behandlade frågan, fann vägande skäl tala för en dylik utsträckning av lagens tillämpning, och detta blev även riksdagens beslut.

Historik.

Herr Hages motion vid innevarande års riksdag är väsentligen lika lydande med en av herr J. Hellgren år 1908 i andra kammaren väckt

Bihang till riksdagens protokoll. 13 saml. 4 avd. 5 häft. (Nr 7.)

motion. Denna motion avstyrktes av lagutskottet med den motivering, att det bör ankomma på vederbörande kommun att själv avgöra, huruvida den finner lämpligt att inrätta kommunal pantlånerörelse. Erfarenheten hade också visat, att där kommunala pantlånekontor inrättats, hade konkurrensen med de enskilda haft till följd, att de lånesökande erhållit fördelaktigare villkor. Herr Hellgrens motion bifölls i andra kammaren men avlogs i den första.

Utskottet.

Vad vidkommer herr Hages förevarande motion kan utskottet för sin del helt instämma med motionären i fråga om de vådor, som äro förenade med pantlånerörelsen, sådan denna nu mångenstädes bedrivs. Den sociala skadegörelse, denna verksamhet i sin nuvarande form förorsakar, är av så betänklig art, att ett ingripande från riksdagens sida synes vara väl motiverat.

Om utskottet sålunda är ense med motionären härutinnan, kan utskottet dock icke dela motionärens mening, att denna fråga skulle kunna lösas genom att förbjuda all enskild pantlånerörelse. Enligt utskottets mening torde de vådor, som följa med det nuvarande sättet att sköta pantlånerörelse, icke kunna undvikas därigenom, att denna verksamhet helt överföres till kommunen. Erfarenheten har nämligen givit vid handen, att även av kommun handhavd pantlånerörelse kan missbrukas. Också fann sig ju 1918 års riksdag föranlåten att besluta, att den i förordningen stipulerade begränsningen för idkande av pantlånerörelse jämväl skulle gälla kommunala anstalter.

Ett mera tillfredsställande ordnande av pantlånerörelsen kan enligt utskottets mening endast ske genom att i lag föreskriva en ännu strängare begränsning av denna lånerörelse. Härvid bör hänsyn tagas icke blott till behovet av dylika anstalter och till innehavarens lämplighet, utan jämväl till frågan, i vilken omfattning en lånerörelse av denna art må ur sociala och hygieniska synpunkter tillåtas, ävensom vilken räntepolitik som vid belåningen bör tillämpas. Genom en på detta sätt åstadkommen begränsning av rörelsen torde man även kunna nå det mål, motionären åsyftar, utan att behöva beträda den vägen att förbjuda enskild pantlåneverksamhet.

Med den begränsning motionären givit sitt yrkande saknar utskottet möjlighet att för kammaren framlägga förslag i överensstämmelse med ovan angivna ståndpunkt, och då utskottet på anförda skäl icke kunnat ansluta sig till motionärens yrkande, får utskottet alltså hemställa,

att föreliggande motion, nr 295, icke må till
någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 mars 1920.

Å utskottets vägnar:

OSCAR CARLSTRÖM.

Närvarande: herrar Carlström, Karlsson i Stockholm, Sundling, Karlsson i Vätö, Svensson
i Långelanda, Johansson i Hässlås, Hansson i Rättvik*, Bergström i Bäckland, Ericsson i Malmö
och Månsson i Backa.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Hansson* i Rättvik, som yrkat bifall till motionen.
